

בס"ד. ש"פ וישלח, ו"ח כסלו ה'תשמ"ג.

הנחת הת' בלתי מוגה

וישלח יעקב מלאכים לפניו וגו' ואח"כ כתיב² ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו גו' וארז"ל³ על הפסוק ויאבק איש עמו שהעלו אבק עד כסא הכבוד שזה מורה על תכלית הבירור, שמעלים את אבק הבירורים עד למעלה מעלה, ואופן הבירור הוא כמו ענין ויאבק כפשוטו, התאבקות והתדבקות, וכמבואר בארוכה בד"ה פדה בשלום לכ"ק אדמו"ר האמצעי⁴ (וגת"ל בד"ה פדה בשלום דש"פ ויצא) שזהו ענין פדה בשלום נפשי מקרב ל⁵, שענין הפדי' בשלום הוא ע"י הקרב שפירושו מלחמה והתלבשות בהבירורים, ועד שהיא באופן של קרב וקירוב, עד לקירוב הגוף זה בזה. דע"י שלימות הבירורים באים אל הגאולה, דזהו הקשר להפטרות הפרשה וסיומה והיתה לה' המלוכה⁶. וידועים הדרושים בתו"א⁷ לכ"ק אדמו"ר הזקן בעל הגאולה די"ט כסלו ובתו"ח⁸ לאדמו"ר האמצעי בעל הגאולה דיו"ד כסלו (אשר שבת זו היא בין יו"ד ל⁹ כסלו), שבהם מבארים את כל הפסוקים על סדר הפרשה, מהפסוק וישלח יעקב גו' עד הפסוק ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו גו'. ודענין זה, ביאור כל פסוק ופסוק על הסדר בדרוש אחד, הוא דבר בלתי רגיל בדרושי חסידות, כי בדרך כלל רוב הדרושים הם על פסוק אחד. ואף שבסידור יש ג"כ דרושים המבארים כו"כ פסוקים על הסדר, מ"מ נראה שדרושים אלו נאמרו כמה פעמים, על כל פסוק בפ"ע, ואח"כ נתחברו יחד בדיבור או בכתב. משא"כ בדרוש זה וישלח גו' נראה שמלכתחילה הי' ביאור על כל הפסוקים הנ"ל¹⁰. ומבואר שם¹¹, דבתחלה כתיב וישלח יעקב מלאכים אל עשו גו' עם לבן גרתי גו', דמה שאמר יעקב לעשו עם לבן גרתי, הנה כוונתו בזה היתה לא רק שהי' באופן של גר בלבד אצל לבן, אלא הוא גימט' תרי"ג, כי בזה שאמר הלשון גרתי ולא לשון אחר בא לרמוז גם על תרי"ג, כמאמר¹² עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי, היינו שעבודתו אצל לבן היתה בתרי"ג מצוות, ענין הבירורים. ומצד זה שלח אל עשו אחיו לפעול

(1) פרשתנו לב, ג ואילך.

(2) שם, כד.

(3) חולין צא, א. וזהו פרשתנו קע, א. וראה תו"א פרשתנו כו, ד.

(4) נדפס בשערי תשובה ח"א מט, א ואילך. וראה גם ד"ה פדה בשלום בס' מאמרי אדה"ו

הקצרים ע' רטו ואילך.

(5) תהלים נה, יט.

(6) עובדי' א, כא.

(7) פרשתנו כד, א ואילך. וראה גם סה"מ תקס"ה ע' פב ואילך. ע' ס ואילך.

(8) פרשתנו לט, ג ואילך.

(9) ראה סה"ש הי"ש"ת ע' 50 ואילך.

(10) תו"א שם. תו"ח שם מא, ג ואילך. נה, ב ואילך.

בירור גם כן. והודיע לו שמצדו כבר גמר את כל ענין הבירורים והוא כבר מוכן לקראת הגאולה. ועוד זאת, שמצד יעקב גם עשו הי' כבר מוכן אל הגאולה. דענינו של עשו הוא עולם התוהו, ומצד יעקב הי' עשו בבחי' עשו אחיו, היינו שבירר ממנו את הענינים הנעלים שב'עולם התוהו, אורות מרובים דתוהו, וזהו מה שממשיך, ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה גו', דהנה מכבאר בקונטרס העבודה¹¹ שאינו מספיק העבודה באופן כללי שבבחי' יחידה שבנפש, ואפילו לא העבודה דחי', אלא צריך להיות עבודה פרטית והתבוננות פרטית דוקא. וזהו מה שאמר יעקב ויהי לי שור וחמור גו', היינו שמונה את כל פרטי הבירורים, שבכולם פעל הבירור בפרטיות. ועל כולם אומר ויהי לי, שהבירור הי' באופן דלי, בירור בתכלית השלימות. וגם, כמארו¹² כל מקום שנאמר לי אינו זו לעולם (כמבאר בלקו"ת פ' במדבר¹³), היינו שהבירור הוא באופן נצחי לעולם ועד. ומשום זה הי' כבר מוכן אז אל הגאולה, וכמארו¹⁴ חמור זה משיח כו'.

אמנם כל זה הי' מצד מחשבת יעקב, שמצדו הי' כבר מוכן אל הגאולה, ובמילא כבר היתה גאולה בפועל. אבל אח"כ באו המלאכים ואמרו לו שמצד עשו אי"ז כן, שאינו אחיו אל עשו, וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו. והגם שיעקב ידע גם לפנ"ז שהולך לקראתו עם ד' מאות איש, מ"מ, הוא חשב שד' מאות איש אלו הם דרגא נעלית ביותר, בחי' ד' מאות עלמין דכסופין¹⁵ שלמעלה מעלה, שהם¹⁶ בחי' ארבע מאות שקל עובר לסוחר דאברהם¹⁶, דענין סוחר הוא ספירת הכתר שהיא בבחי' סחור סחור, טובב ומקיף, וד' מאות שקל כסף הם למעלה (עובר) גם מבחי' הכתר. וזהו ענין ד' מאות וגו' כסף, עלמין דכסופין, ענין התענוג (מלשון נכספה גו'¹⁷), ועובר לסוחר הוא עצמיות התענוג. אמנם כל זה הי' מצד יעקב כנ"ל, אבל בפועל אמרו לו שהד' מאות איש של עשו הם למטה כו', באופן דלעו"ז, ולכן צריך להיות בירורם באופן אחר, כמבאר בהדרושים שם בביאור המשך הכתובים.

והנה בסיום הענין כתיב ויותר יעקב לכדו, וארו¹⁸ שנשאר על פכים קטנים. וכותב ע"ז בדרוש הנ"ל בתו"ח¹⁹ שזה פלא. אך הביאור בזה, דענין פכים

(11) ע' 3 ואילך. 36 ואילך. וראה גם שער היחוד לאדמו"ר האמצעי בתחלתו. קונטרס ההתפעלות (ווארשא תרל"ו. מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' לו. ועוד).

(12) ויק"ר פ"ב, ב. מדרש שמואל פ' יט.

(13) ט, ג ואילך.

(14) ב"ר פע"ה, ו.

(15) ראה ות"ג קכח, ב. רפח, א.

(16) חיי שרה כג, טז.

(17) תהלים פד, ג.

(18) חולין צא, א. פירש"י עה"פ.

(19) נה, ב. גו, ג.

קטנים הוא ענין כלים מועטים דתוהו²⁰, ומעלת ענינם היא שהם כלים מועטים, היינו לא (רק) מועטים בכמות אלא (בעיקר) מועטים באיכות, בבחי' מיעוט וביטול, כגודע שהכלים דתוהו היו בבחי' ביטול, וזה רצה יעקב שיהי' בו (ביעקב) אוהו הביטול שבכלים דתוהו. ולפיכך נשאר שם לבדו כו'.

והנה בתורת חיים שם מביא ב' פירושים בענין ויותר יעקב לבדו. וכותב²¹, שהפירוש הראשון אינו מתיישב עפ"י הפשט ולכן יותר נכון לפרש כפשוטו כו', וכעין זה מצינו בכמה מקומות בדרושי אדמו"ר האמצעי. ויש לומר, דהענינים שבדרושי חסידות יש בהם גם דברים שנתחדשו ע"י היגיעה, בדרך יגעת ומצאת כו'²², ואף שבדרושי רבותינו נאמרו בדרך אור ישר כנתינת התורה כהר סיני וכידוע²³ פתגם הרה"ח כו' ר' הלל מפאריטש, שכאשר הרבי אומר מאמר הרי זה כמעמד ה"ס, משא"כ אח"כ בהסבר המאמר אפ"ל שקו"ט כו', מ"מ קרוב לומר, שגם בענין זה שהוא בבחי' למשה מסיני הי' ג"כ ענין היגיעה. וכידוע²⁴ שיש מעלה בשקו"ט על הלכות פסוקות, דמשו"ז הלכה כבבלי לגבי הירושלמי, משום שיש בו ריבוי שקו"ט וכו', ועד"ז יש לומר גם בתורת החסידות שיש מעלה בשקו"ט כו'. וידוע סיפור הרב המגיד עם כ"ק אדמו"ר הזקן, שהה"מ שאל אותו על תורה מסויימת אם לומר אותה ברבים, והמסקנא היתה שאמר ברבים תורה אחרת. אבל גם הסברא הקודמת יש בה המעלה דשקו"ט כו'. וכמו במשה רבינו דנוסף לזה שקיבל תורה מסיני הרי קיבל גם פלפולי דאורייתא כו'. ומזה מוכן בנוגע לכל הנשיאים, דמצד מעלת השקו"ט הרי גם בתורת החסידות שהיא בבחי' אור ישר הי' בזה ענין של שקו"ט. וכמו בירושלמי שגם בו מצינו קצת פלפול כו'. ובזה יש לבאר גם מה שמצינו בזהר ובקבלה כמה דיעות וכו', הגם שמבואר בר"מ²⁵ ובאגה"ק²⁶ שלית תמן לא קשיא כו', כי הגם שזהו בחי' אור ישר מ"מ צ"ל בזה גם המעלה שבפלפול ושקו"ט. ובזה יובן עוד דבר פלא, שכאשר מביא כ"ק אדמו"ר הזקן בקו"א בהל' ת"ת²⁷ דוגמא על ריבוי השקו"ט והקושיות שבתלמוד בבלי, הדוגמא היא דוקא מרשב"י שהוא בעל הזהר, פנימיות התורה, דלכאורה הוא פלא, שדוקא רשב"י בעל הזהר הי' אצלו ריבוי קושיות, י"ב וכ"ד²⁸, לפני המערה ואחרי המערה, ובגמ' הובא

(20) תו"ח שם. סה"מ תקס"ה ע' צת. אוה"ת וישליח רמה, א (ממאור"א).

(21) נז, א.

(22) מגילה ו, ב.

(23) ראה גם שיחת ש"פ מטו"מ תשמ"ב סס"ג [נובהנחות בלה"ק סמ"ד (תורת מנחם – התוועדות תשמ"ב ח"ד ע' 1931)].

(24) ראה שערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו פנ"ה (כב, ב) ואילך. סה"מ תרס"ו ע' צ ואילך. סה"מ תש"ח ע' 122 ואילך.

(25) זח"ג קכד, ב.

(26) סכ"ו.

(27) פ"ג סק"א ד"ה וסמ"ק.

(28) ראה שבת לג, ב.

רק חלק קטן מהקושיות (וכמו שמביא בקו"א שם דוגמא מהקושיות דר"י ור"ל שבש"ס הובא רק ד' או ח' פעמים. וידוע השקו"ט בזה). ומכל זה מובן, שגם בכל העניינים שבחסידות הי' ענין של שקו"ט. וגם אם בכתב בא רק באופן אחד, מ"מ נראה שלפנ"ז הי' שקו"ט בדבר. אמנם בגילוי ענין זה הוא בדרושי אדמו"ר האמצעי, שמוצאים בהם פעמים רבות את הביטוי ודלא כדלעיל, יותר מאצל הצ"צ (אם בכלל ישנו אצל הצ"צ) וכ"ש יותר מאדמו"ר הזקן. ומובן, שגם השקו"ט והפירוש הראשון וכו' גם הם אמיתיים. וכנודע²⁹ בענין מה שאמר הבעש"ט שעל כל קושיא שישאלו אותו יש לו תירוץ, ועל כל תירוץ יש לו קושיא. ומבואר, בזה³⁰, כי כאשר באותו עולם שנמצאים בו הדבר בלתי מובן, הנה כשם כשעולים לעולם עליון יותר, שם הוא מובן. אבל הדברים במובנים בעולם זה הנה בעולם עליון יותר אין להם הכנה.

והנה הפירוש הראשון שמביא בדרוש הנ"ל הוא, שיעקב העביר את נשיו ובניו מעבר הנהר כדי לברוח מעשו, והוא נשאר לבדו ללחום עם שרו של עשו, ומבאר בזה³¹, דשרו של עשו הי' כמו שהוא לאחר הבירור, בבחי' בע"ת, והי' בכחו לנצח ליעקב כי במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד בו³², אך יעקב מצד שרשו בעצמות אוא"ס, דזהו מה שנאמר ויותר יעקב לבדו, דלכאורה מאי קמ"ל שנשאר לבדו הרי לאחרי שנאמר שהעביר את כולם הרי מובן מעצמו שנשאר לבדו, אלא דפירוש לבדו הוא, כמו שהוא בשרשו בעצמות אוא"ס, ולכן נצח לשרו של עשו, כי יעקב הי' צדיק והי' בו גם מעלת התשובה, וכאשר צדיק נעשה כע"ת אין בעלי תשובה יכולים להגיע לדרגא זו, כי יש בו גם תורה וגם מעשים טובים, ומביא ראי' לזה משמע'י ואבטליון ור"ע ור"מ, שבנוסף לזה שהיו גרים גם לימדו תורה ברכים. וענין זה (שצדיק שנעשה בע"ת הנה במקום שהוא עומד אין בע"ת יכולים להגיע לשם) הוא חידוש גדול שלע"ע לא מצאתי מבואר במ"א. ואף שענין זה מבואר רק בפירוש הראשון והמסקנא הוא באופן אחר (כדלקמן), בכ"ז הרי גם פירוש הראשון הוא פירוש אמיתי, ויתירה מזו, שהסברא שבדבר, שיש מעלה בצדיק בע"ת על בע"ת סתם קיימת גם לפירוש השני והמסקנא. ופירוש השני שמביא בדרוש הנ"ל³³ והוא המסקנא, שהעביר את נשיו ובניו אל עשו, ונשאר לבדו ללחום עם שרו של עשו לתקנו ולהעלותו. ומבואר בהמאמר שם שפירוש זה מתאים עם פשטות הכתובים, דבפשטות העביר את נשיו ובניו אל עשו. וגם, דלפירוש הראשון הרי מבואר בהמאמר שם³⁴ שהשתחוואה דיעקב הי' מוקדם

(29) הובא במאמר הנדפס בספר מאמרי אדה"ז – ענינים ע' רצז ואילך. "גנוי נסתרות" אור ישראל ע' מא. מגדל עז' ע' שעא.

(30) שם.

(31) תר"ח שם נו, ד.

(32) ראה ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד.

(33) נו, א.

(34) נו, סע"ד.

לויותר יעקב לבדו, ועפ"י פשטות הכתובים הי' זה אח"כ. ועוד, דלהעביר נשיו ובניו לצד השני רחוק מעשו, אי"ז בהתאם להעבודה שצריכין לעשות לו ית' דירה בתחתונים³⁵.

וע"י מעשינו ועבודתינו בעבודת הבירורים במשך זמן הגלות, זוכים שיהי' והיתה לה' המלוכה בגאולה האמיתית והשלימה, ועוד לפני"ז טועמי' חיים זכו³⁶ ובפרט ע"י הפצת המעיינות חוצה באופן של שטורעם. דעי"ז זוכים שיהי' והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך³⁷ עוד בזמן הגלות, ועי"ז באים לוישלה יעקב מלאכים, שהקב"ה נותן מלאכים לכל או"א שהוא ממורשה קהלת יעקב³⁸, עד שהוא נעשה בעה"ב ושולה אותם לעשו לומר לו שכבר נגמרה עבודת הבירורים, וכבר אפשר לילך לקבל פני מ"צ, עד שבאים ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים³⁹, במהרה כימינו ממש.

(35) ראה תנחומא נשא טז. ועוד. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

(36) ראה לקו"ש חט"ו ע' 282. וש"ג.

(37) ישעי' מט, כג.

(38) ברכה לג, ד.

(39) סוף תמיד.